

Dette dokument udgør mødematerialet til:

Dialogmøde om vådområdeindsatsen i Randers Fjord-oplandet mellem Gudenåkomitéen/VOS og Landboforeningsformænd

d. 06.12.2019.

Praktisk information om mødet

Mødested: Uldum Kro, Søndergade 19, 7171 Uldum

Mødets varighed: kl. 09.00 – 10.30

Forplejning: Der serveres morgenkaffe- og brød til mødet

Besigtigelse: Der er ingen besigtigelse ifm. dialogmødet

Kontaktinformationer til Gudenåkomitéens Sekretariat:

- **Morten Horsfeldt Jespersen**
Sekretariatschef - Gudenåkomitéens Sekretariat
Direkte telefonnummer: 89701520/ 20517550
e-mailadresse: mhj@silkeborg.dk
- **Majbritt Kjeldahl Lassen**
Koordinator - Gudenåkomitéens Sekretariat
Direkte telefonnummer: 51 44 49 43
e-mailadresse: makla@silkeborg.dk
- **Besøgsadresse og hjemmeside**
Gudenåkomitéens Sekretariat
Søvej 3
8600 Silkeborg
www.gudenaakomiteen.dk

Oversigt over inviterede mødedeltagere

Politisk deltagelse

Karen Lagoni
Kai Overgaard Andersen
Anders G. Christensen
Claus Løwe Klostergård
Jens Szabo
Lars Skytte Nielsen
Lene Tingleff

Repræsentorer

Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune
Hedensted Kommune

Landbruget

Frede Lundgaard Madsen
Henrik Nielsen
Christian G. Jensen
Hans Gæmelke
Nis Hjort
Maria Pilgaard

Repræsentorer

LandboForeningen Midtjylland
Østjysk Landboforening
Landboforeningen Kronjylland
Djursland Landboforening
Vejle-Fredericia Landboforening
Miljøpolitisk rådgiver, LMO

Naturstyrelsen

Søren Hald
Anne Gro Thomsen

Repræsentorer

Naturstyrelsen Søhøjlandet
Naturstyrelsen Søhøjlandet

Teknisk deltagelse

Nels Markussen
Jørgen Jørgensen
Jens Albert Hansen
Morten H. Jespersen
Hans Brok-Brandt
Flemming Larsen
Michael Laursen
Hanne Stadsgaard Jensen
Majbritt Kjeldahl Lassen

Repræsentorer

Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune
Hedensted Kommune
VOS Sekretariatet
Gudenåkomitéens Sekretariat

**Deltager ikke/*ikke tilmeldt ved
dagsordenens udsendelse**

Hanne Line Revsbech*
Jens Gammelgaard*
Niels Jørgen Thomasen*
Anette Clausen*
Lars Kristensen*
Steen Ravn Christensen
Søren Kepp Knudsen
Rasmus Dandanell Lundegaard
Steen Terkildsen
Henning Hermansen
Keld Andersen

Repræsentorer

Djursland Landboforening
Landboforeningen Odder-Skanderborg
Østjydsk familielandbrug
Familielandbruget MIDTjylland
Landboforeningen Limfjord
Syddjurs Kommune (VOS)
Norrdjurs Kommune (VOS)
Ikast-Brande Kommune (VOS)
Odder (VOS)
Aarhus (VOS)
Vejle (VOS)

Dagsorden

- 1. Velkomst** (kl. 09.00 – 09.05)
v./ Karen Lagoni
- 2. Kommunernes status for vådområdeindsatsen i Randers Fjord-oplandet – fremdrift og udfordringer** (kl. 09.05 - 09.15)
/v. Hanne Stadsgaard Jensen
- 3. Randers Fjord-oplandets restpotentiale** (kl. 9.15 – 9.25)
/v. Hanne Stadsgaard Jensen
- 4. Nye værktøjer i værktøjskassen** (kl. 09.25 – 09.45)
/v. Maria Pilgaard og Jens Albert Hansen
- 5. Drøftelse af fælles tiltag frem mod Vandområdeplan III** (kl. 09.45 – 10.25)
/v. Karen Lagoni
- 6. Afrunding** (10.25 – 10.30)
/v. Karen Lagoni

Mødet slutter kl. 10.30

Miljø- og Fødevarerministeriet
Att.: **Miljø- og Fødevarerminister**
Esben Lunde Larsen
Slotsholmsgade 12
1216 København K

25. april 2017

Koordination mellem indsatserne mini-vådområder og vådområder

De 13 kommuner i oplandet til Randers Fjord er samlet i en vandoplandsstyregruppe (VOS), som har det overordnede ansvar for gennemførelsen af vandområdeplanernes krav til reduktion af udledning af kvælstof og fosfor til søer og indre farvande gennem etablering af vådområder.

Nu, hvor 2. planperiode er kommet godt i gang, er det tydeligvis blevet sværere at finde områder, der er velegnede til etablering af vådområder.

Samtidig introduceres et supplerende kollektivt virkemiddel, mini-vådområder, som især er målrettet næringsstoffer, der udledes til vandmiljøet via dræn.

De to indsats typer har næsten samme omfang i forhold til kravet om reduktion af kvælstof tilførsel i planperioden, nemlig henholdsvis 111 t N/år for de store vådområder og 108,3 t N/år for mini-vådområderne.

For at målene i vandområdeplanerne kan opnås, er det helt afgørende, at indsatsen for begge indsats typer koordineres i et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem kommunerne, landbrugets organisationer og de enkelte lodsejere.

Derfor afholdte Gudenåkomitéen som Vandoplandsstyregruppe (VOS) for Randers Fjord-oplandet møde med formændene for de lokale landboforeninger i starten af marts 2017, og drøftede hvordan landboforeningerne og kommunerne kan styrke samarbejdet, hvordan oplandskonsulenterne for minivådområde-indsatsen kan involveres i vådområde-indsatsen, og ikke mindst behovet for en koordination af de to indsats typer.

Parterne er enige om, at vådområdeindsatsen er et fælles anliggende for kommunerne og landboorganisationerne. Mini-vådområder, store vådområder (og til en vis grad også lavbundsprojekter), kan komme til at konkurrere om arealer og om indsatsens effektivitet, og det er derfor meget vigtigt at de to indsats typer koordineres tæt og supplerer hinanden.

I rammerne for oplandskonsulent-ordningen og minivådområde-indsatsen, som de for nuværende er beskrevet fra ministeriets side, fremgår det ikke klart, hvordan denne koordination sikres.

Landbrugsorganisationerne og kommunerne i oplandet til Randers Fjord vil hermed gerne opfordre til, at det snarest muligt, og senest inden tilskudsordningen til mini-vådområder åbner i 2018, afklares hvordan de to virkemidler helt præcist skal koordineres, og hvem der er ansvarlig myndighed herfor.

Det er i denne forbindelse vigtigt, at eksisterende fora benyttes i videst muligt omfang.

Vandoplandsstyregrupperne har eksisteret i en årrække, og er derfor et forum, det vil være oplagt at give en vigtig rolle i koordinationen mellem de kollektive virkemidler.

Kommunerne/VOS'en og landboforeningerne i oplandet til Randers Fjord har netop aftalt, at de fremover vil holde et årligt fællesmøde, hvor fremdriften i indsatserne drøftes. Oplandskonsulenter der ansættes til at fremme mini-vådområdeindsatsen i oplandet, vil skulle koordinere tæt med VOS'ens embedsmandsgruppe.

Kommunerne og landboforeningerne i oplandet til Randers Fjord opfordrer samtidig til, at arbejdet med de nye tiltag, der indgår i aftalen mellem KL og Miljø- og Fødevarerministeriet vedr. vådområder, som vedrører supplerende opkøb, prioriteres højt. Behovet er stort for flere midler og flere værktøjer til opkøb af supplerings- og erstatningsjord i vådområdeprojekter – og gerne så tidligt som muligt i processen, da jordfordeling med mulighed for at tildele supplerende arealer til de landmænd, som får flere våde arealer, er nøglen til at få succes med etablering af flere vådområder. Dette gælder også lavbundsordningen, som i vid udstrækning benytter de samme værktøjer.

Det er vigtigt at holde fast i aftalens delmål om, at der skal arbejdes for at mindske bureaukratiet i ordningerne, med henblik på et hurtigere, mere gennemskueligt og effektivt sagsbehandlingsforløb. Der opfordres også til fortsat at arbejde for, at engangserstatninger kan indgå som værktøj i indsatsen.

Med venlig hilsen

Jens Peter Hansen
Formand, Gudenåkomitéen

Ole Pilgaard
Næstformand, Gudenåkomitéen

Frede Lundgaard Madsen
Formand, Landboforeningen Midtjylland

Hans Gæmelke
Formand, Djursland Landboforening

Claus Clausen
Formand, Landboforeningen Limfjord

Jens Gammelgaard
Formand, Landboforeningen Odder-Skanderborg

Henrik Nielsen
Formand, Østjysk Landboforening

Christian G. Jensen
Formand, Landboforeningen Kronjylland

Miljø- og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

11. september 2018

Til Miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen

To barrierer i den kollektive indsats for reduktion af næringsstoffbelastning af vandmiljøet

Vandoplandsstyregruppen for oplandet til Randers Fjord, nedsat af 13 kommuner, ønsker sammen med landbrugsorganisationerne at påpege to afgørende forhold, der efter vores opfattelse er en stopklods for målopfyldelse i forhold til den kollektive indsats med at fjerne næringsstoffer og drivhusgasser. Den samlede indsats hermed i vådområder og lavbundsprojekter er væsentlig, både for at sikre en positiv klima- og miljøudvikling, og for landbrugets fortsatte udviklingsmuligheder. Landbrug og kommuner arbejder derfor sammen om at nå i mål med indsatsen.

Fosforberegning stopper vådområdeprojekter

Det er med bekymring, at vi på tværs af kommunerne nu kan konstatere, at en justering pr 1.1.2018 af beregningen af fosfor-balancen efter forundersøgelser af vådområdeprojekter betyder, at realisering i stort set alle tilfælde må opgives. Årsagen er, at der nu som hovedregel beregnes en for stor potentiel risiko for fosforudvaskning.

Vi har stor forståelse for, at den nye beregningsmodel med den nuværende viden og erfaring, er den bedst mulige. Vi er også enige i, at vi skal tilstræbe at reducere udledning af kvælstof og drivhusgasser uden at risikere en øget udledning af fosfor til vandmiljøet. De afværgeforanstaltninger, der er kendte (afskrælning af topjord, høst af biomasse og deponering af fosfor i bassiner) kan imidlertid ikke finansieres af projektmidlerne, og kan derudover være meget omkostningstunge. De kan derfor ikke indeholdes i de økonomiske rammer, der er for indsatsen i øjeblikket.

- 1. Vi vil derfor opfordre Miljø- og fødevareministeren til at sikre at vådområder fortsat er et reelt virkemiddel i den kollektive indsats for at reducere udledning af kvælstof og drivhusgasser, og anvise hvordan nødvendige fosforafværgeforanstaltninger kan inddrages.*

Behov for ny finansieringsmodel for minivådområder

Mange lodsejere, der ønsker at lægge jord til minivådområder, har udfordringer med at skabe midlertidig finansiering og er derfor tilbageholdende med at gå ind i projekterne.

Når lodsejerne er tilbageholdende skyldes det usikkerhed om hvor lang tid, der går frem til udbetaling af midlerne. Til trods for, at der nu i ordningen for 2019 udbetales 50% af udgifterne som forskud, er det fortsat mange penge for en landmand, at skulle finansiere op mod 200.000, i en tid hvor landbruget i sig selv er økonomisk udfordret.

- 2. Vi vil derfor bede Miljø- og Fødevarerministeren overveje mulighederne for en revideret finansieringsmodel til gennemførelse af minivådområder.*

Gudenåkomitéen, vandoplandsstyregruppen for Randers Fjord og landboforeningerne i oplandet til Randers Fjord vil gerne opfordre til, at Miljø- og Fødevarerministeriet snarest anviser løsninger på de her rejste problemer, så det fortsatte arbejde med de kollektive indsatser for at reducere udledning af næringsstoffer ikke sættes i stå. Samtidig vil vi udtrykke et håb om, at den måling af effekten af de allerede gennemførte projekter, som nu har været i gang et par år, vil give anledning til en erfaringsbaseret justering af beregningsmetoderne, så der ikke modelberegnes fosforfrigivelse i størrelsesordener, der normalt ikke forekommer.

Med venlig hilsen

Karen Lagoni
Formand, Gudenåkomitéen/VOS Randers Fjord

Frede Lundgaard Madsen
Formand, LandboForeningen Midtjylland

Claus Løwe Klostergård
Næstformand, Gudenåkomitéen/VOS Randers Fjord

Jens Gammelgaard
Formand Landboforeningen Odder-Skanderborg

Christian G. Jensen
Formand, Landboforeningen Kronjylland

Henrik Nielsen
Formand, Østjysk Landboforening

Hans Gæmelke
Formand, Djursland Landboforening

Anette Clausen
Formand, Familielandbruget MIDT-Jylland

Niels-Jørgen Thomsen
Formand, Østjysk Familielandbrug

Nis Hjort
Formand, Vejle-Fredericia Landboforening

Claus Clausen
Formand, Landboforeningen Limfjord